

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Kristi forklarelsesdag – 31. januar 2016

Prekentekest: Luk 9,28-36

Lesetekst I: 2 Mos 34,27-35

Lesetekst II: 2 Kor 3,12-18

Topptur i Galilea

Stadig flere lokale idrettslag inviterer folket i byer og bygder til «toppturer». Målet er å motivere til friluftsliv og fysisk aktivitet. Flest mulig fjelltopper skal inntas i løpet av en sesong. Et flott tiltak som skaper velvære og god helse, samt bidrar til gode opplevelser og perspektivrikt utsyn. Mange av oss trenger slike motivasjoner.

Hva med en bibelsk topptur? Jo, vi inviterer gjerne med på fjellvandring i Israel, men denne gangen tenker jeg virkelig «bokstavelig»: På Bibelens ark kan du nemlig lese om mange toppturer. Både til Sinai og Sion, Karmel og Saligprinsingsfjellet, Nebo og Hermon. Fjellets sentrale posisjon i Skriften er neppe tilfeldig. Her stiger Herren ned med sitt herlighets nærvær (shekina). Fjellet er stedet for Gudsåpenbaring med vidt utsyn og nye perspektiver. Møtet på fjellet setter sitt preg på dem som har vært der. I begge lesetekstene hører vi om en herlighetsglans som stråler fra Moses sitt ansikt etter møtet med Herren på fjellet. Møtet med Herrens herlighet blir synlig for omverdenen.

Fjellopplevelsen i Galilea må ha vært overveldende. Jesu nærmeste venner ble redde og tause. Lukas forteller at de på den tiden ikke fortalte til noen hva de hadde sett. Opplevelsen var vel for sterk til å bli trodd av dem som ikke selv var til stede. Først i oppstandelsens lys fikk de frimodighet til også å vitne om dette underet. Peter skriver at han var øyenvitne til Jesu guddommelige storhet. (2 Pet 1,16-18), og Johannes bekrefter at de har sett Jesu herlighet (Joh 1,14).

Stedet

Hendelsen er tradisjonelt lokalisert til den markerte høyden på Jisreel- eller Megiddosletten, Taborfjellet. Historisk og kronologisk er imidlertid dette tvilsomt. 6 dager tidligere (iflg. Lukas omkring 8 dager) befinner Jesus seg helt nord i Galilea, ved Cæsarea Filippi. Kirkehistorikeren Eusebius (256-340) knytter derfor hendelsen til fjellområdet ved Hermon. Ifølge tradisjonen ble Hermon av folket i nord kalt for *hellig fjell*, et uttrykk Peter også bruker når han gjengir sin egen erfaring (2 Pet 1,18). Tabor var dessuten bebodd på Jesu tid, og ifølge historieskriveren Josefus beskyttet en hasmoneisk borg fjellet og byen (Ant.13,396).

Forklaring, forvandling og forundring

Søndagen kalles Kristi forklarelsesdag. Hva er det som forklares eksplisitt denne dagen i forhold til andre dager i kirkeåret? Det handler både om synet og røsten. Jesu utseende forandres, klærne blir blendende hvite, et nytt lys skinner og døde menn fremstår som samtalepartnere. Guds røst lyder ut av skyen, slik den lød på Sinai ved paktsinngåelsen og Sion ved tempelinnvielsen. Men nå handler det ikke om Moses eller Salomo. Jesus er Ordet fra Gud. Fra nå av kan mennesker møte

Gud ansikt til ansikt, hvor blendende dette møtet enn måtte være.

Røsten gir forklaring. Synet viser forvandling. Opplevelsen skaper forundring. På engelsk tales det gjerne om *transfiguration*. Vi trekkes med inn i en virkelighet av forundring og forandring, taushet og ny forståelse, ny innsikt og ny retning. Kristi forklarelses- og forvandlingsdag er kirkens forundrings- og forandringsdag.

Flere elementer

i teksten er gjennomgående kjennetegn i hele Skriften på Guds epifani (åpenbaring). Jesus er den nye Moses. Slik det lyste av Moses' ansikt (2. Mos. 34,29), slik stråler Herrens herlighet ennå sterkere i Jesus. Videre understrekes både lysglansen og skyen som åpenbaringstegn. Gjennom ilden og skyen ledet Herren sitt folk (2 Mos 13,21 f) og ved Salomos tempelinnvielse fylles huset av Herrens herlighet i form av skyen (2 Kong 8,10-11).

Til minne om begge disse hendelsene feirer Israel *sukkot*, løvhyttefest. Det prosaiske forslaget fra Peter om å bygge løvhytter, kan derfor antyde at høytiden står for døren. Dermed understrekes det også at dette er dagen da Gud selv i Jesus Messias kommer nær for å bo blant, og lede sitt folk. Løvhyttefesten får en ny dimensjon.

Det er ikke tilfeldig at det nettopp er Moses og Elia som viser seg og blir samtalepartnere. Moses selv peker på en annen og større profet, og sier: Ham skal dere høre på (5 Mos 18,15 ff). Derfor sies det om Jesus: Hør ham! Ifølge jødisk tradisjon er Elia forløper for Messias (Mat. 11,14). På vei ned fra fjellet ber disiplene Jesus gi en forklaring på denne tradisjonen. De får vite at Elia allerede er kommet, med henvisning til Johannes døperen (Mat. 17,10-12).

Lukas nevner at disiplene falt i søvn. Kan vi av det slutte at hele opplevelsen er en drøm? Neppe. Disiplenes søvn og oppvåkning er knyttet til samtalen mellom de tre gudsmennene: *De talte om den utgangen livet hans skulle få, og om det han skulle fullføre i Jerusalem*. Antyder Lukas her en sammenheng med de tre utvalgte disiplenes søvn i Getsemanehagen? Inkarnasjonens mysterium i gudmennesket Jesus og hans fullendte verk på Golgata, jul og påske, bindes sammen i åpenbaringstidens forklarelses- og forvandlingsdag på Hermon. *Guds herlighet er ikke primært er knyttet til glød og opplevelse, men til død og oppstandelse*.

Et vendepunkt

Dette er vendepunktets dag. Dagen da brikkene faller på plass i Guds plan for sitt folk og folkeslagene. Dagen da Jesus fremstår som den han er: Sann Gud og sant menneske. Dagen da han gis Guds egen autoritet. Dagen da innsikt og retning forandres.

Jesus avløser Moses og Elia i en stafettveksling. En lang rekke av profeter og vitner har fortalt om ham som skulle komme, Israels Messias og forløser. Avløse betyr ikke avsette. Ordene og budskapet fra de gamle profeter er ikke opphevet, men bekreftet og oppfylt i og gjennom Jesus. De har, slik den nest siste i stafetten, satt «alt i rette stand» (Matt 17,11). Derfor trer de til side for ham som ikke bare har sett og vitner om Guds herlighet, men som selv er bærer av den. Etter at Peter har beskrevet hendelsen, slår han nettopp fast: *Derfor står også profetordet så mye fastere for oss* (2 Pet 1,19).

Møtet med Guds herlighet i Jesus Messias førte også til et vendepunkt i disiplenes liv. De så noe nytt. Mange av oss kan fortsatt vitne om evangeliets livsforvandlende kraft.

Rolf G. Heitmann

Generalsekretær i Den Norske Israelmisjon

rolf@israelmisjonen.no